

Kriteriji za vključitev v paliativno oskrbo

1. **Vprašanje presenečenja:** Lečeči zdravnik ne bi bil presenečen, če bolnik umre v šestih mesecih ali 12 mesecih.
2. Nato ustreznost vključitve v PO oceni še z **orodjem SPICT**. Bolnik je primeren za vključitev v PO, če se pri njem prepozna vsaj en kazalnik orodja SPICT.

Splošni SPICT kazalniki:

- Nenačrtovan sprejem v bolnišnico.
- Stanje zmogljivosti bolnika je slabo ali se slabša, z omejeno reverzibilnostjo (npr. ostaja v postelji ali sedi več kot polovico dneva).
- Bolnik je odvisen od bližnjih zaradi vse več telesnih ali duševnih težav; bolnikov skrbnik potrebuje več pomoči in podpore.
- Bolnik postopno izgublja težo; telesna teža ostaja nizka, nizka mišična masa.
- Trajno prisotni simptomi kljub ustreznemu zdravljenju osnovne(ih) bolezni.
- Bolnik (ali bližnji) si želijo paliativne oskrbe; odločijo za omejitev ali ukinitve zdravljenja bolezni ali za nezdravljenje; osredotočiti se želijo na kakovostno življenje.

Bolezensko-značilni SPICT kazalniki:

Rak:

- Zmanjšana funkcionalna zmogljivost kot posledica napredovanja raka.
- Bolnik je prešibek za zdravljenje raka ali je zdravljenje namenjeno le nadzoru simptomov.

Nevrološke bolezni:

- Postopno poslabšanje telesnih in kognitivnih funkcij navkljub terapiji.
- Težave z govorom s postopno oteženim komuniciranjem in/ali s postopno oteženim požiranjem.
- Ponavljajoča se aspiracijska pljučnica; oteženo dihanje ali dihalna odpoved.
- Trajna paraliza po možganski kapi z znatno izgubo funkcij in trajno onesposobljenostjo.

Srčno-žilni zapleti:

- Srčno popuščanje ali obsežna, neozdravljiva koronarna bolezen; z oteženim dihanjem ali bolečinami v prsih v mirovanju ali ob minimalnem naporu.
- Obsežna, neoperabilna periferna vaskularna bolezen.

Bolezni dihal:

- Napredovala kronična pljučna bolezen, z oteženim dihanjem v mirovanju ali ob minimalnem naporu med poslabšanji.
- Trajna hipoksija, ki jo je potrebno dolgotrajno zdraviti s kisikom.
- Bolnik je potreboval mehansko ventilacijo ob dihalni odpovedi ali je bila ventilacija kontraindicirana.

Bolezni ledvic:

- Kronična bolezen ledvic 4. ali 5. stopnje (eGFR <30 ml / min) s poslabšanjem zdravstvenega stanja.
- Okvara ledvic, ki vpliva na zaplete povezane z drugimi življenjsko ogrožujočimi stanji in obravnavami.
- Ukinitiv ali nevedba dialize.

Bolezen jeter:

- Ciroza z enim ali več zapleti v preteklem letu: diuretično odporni ascites; jetrna encefalopatija; hepatorenalni sindrom; bakterijski peritonitis; ponavljajoče se krvavitve iz varic.
- Presaditev jeter ni mogoča.

Demenca/oslabelost

- Nezmožnost oblačenja, hoje ali prehranjevanje brez pomoči.
- Zmanjšan tek in žeja, težave pri požiranju.
- Urinska in fekalna inkontinenca.
- Nezmožnost govora, zmanjšanje socialnih interakcij.
- Pogosti padci, zlomljena stegnenica.
- Ponavljajoče se vročinske epizode ali okužbe, aspiracijska pljučnica.

Drugi pogoji:

- Poslabšanje in tveganje smrti povzročeno zaradi drugih stanj ali zapletov, ki niso reverzibilni; vsa razpoložljiva zdravljenja imajo slabo prognozo.

SPICT tool in Gold Standard Framework in General practice palliative care in UK

Prevod: Miša Bakan, Klinika Golnik

